

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

כתובות טו

עניין: כל קבוע כמחצה על מחצה דמי

ויקרא רבה ד, ו

אֶלְעָשָׂא גוֹי אֶחָד שָׁאַל אֶת ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִרְחָה פְּתִיב בְּתוֹרַתְכֶם (שמות כג ב) אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת, אָנוּ מְרַבִּים מִפֶּם, מִפְּנֵי מָה אֵין אַתֶּם מְשׁוּיִן עִמָּנוּ בַּעֲבוּדָה זָרָה.

בכור שור ר"ה טו:

רש"י שם להנאתך ולטובתך, ואגב אפרש המשך הפסוקים ע"פ פרש"י שפי' ואעשך שם אתה זוכה לבנים ואגדלה וגו' שאודיע טבעך בעולם דלכאורה קשה מאי איכפת לאברהם אם יודיע טבעו בעולם דאין מדת הצדיקים להקפיד על כך, ויבואר ע"פ מ"ש בדרושי אמ"ש בסנהדרין דף ע"א (ע"ב) פזור כו' לצדיקים רע להן ורע לעולם כנוס כו' הנאה להם והנאה לעולם ע"פ מ"ש פ"ק דקידושין (מ' ע"ב) שכל העולם נידון אחר רובו ועל רוב הרשעים בעולם רוכא נינהו כמ"ש פרק אמר להם הממונה (ל"ח ע"ב) ראה הקב"ה שהצדיקים מועטים כו' ולכן כנוס לצדיקים שהם קבועים ויושבים במקומם וקיי"ל כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואז הנאה להם והנאה לעולם כמ"ש בקידושין שם (מ' ע"ב) אשריו שהכריע עצמו וכל העולם לזכות דודאי הקב"ה מטה כלפי חסד כעין מ"ש בגמ' לקמן אבל פיזור לצדיקים ואינם קבועים הרי מוכרעים הם וכל העולם לכף חובה מחמת רוב רשעים.

והנה כאן כתיב לך וכו' וכפרש"י להנאתך לטובתך, וקשה מה זו טובה יש הלא אחד היה אברהם ואומות העולם כולם רשעים ועד עתה שהיה קבוע היה העולם נידון כמחצה על מחצה וכשצוהו להיות נודד ולפזר רגליו יהיה רע לו ורע לעולם לזה בישרו ואעשך לגוי גדול ע"פ

החיד"א ראש דוד פרשת במדבר

רוב, אמר עוד וישנחם לנחם בארנכס רמו טענת קבוע דכשישראל הם קבועים בארץ ישראל הו"ל כמחנה על מחנה כדן קבוע.

וכי תאמר בלצנך התינה כשישראל על אדמתם אז יש להם דין קבוע אבל כאשר בתוכחות על עון אלו הן הגולין אגב מטלטלי טלטולא דגבר"א על ארבע כנפות הארץ אזרח לה טענת קבוע לזה כתיב צפרשת תוכחות הסמוכה ואחכס אזרח בגוים רמו מ"ש בעירובין דף נ"ה ע"ב דגלי המדבר קאמרת כיון דכתיב צבו על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו כמאן דקביע להו דמי ע"ש, ופירושו רש"י וא"כ גם הגלויות כיון [כמאן] שהקב"ה גזר על ישראל לגלות והכל בהשגחה פרטית שאלו יגלו פה ואלו מפה והכל ממפלאות תמים דעים כפי לורך חקון נפשם א"כ גם בגלויות כיון דקביעי דמו כי כל הגלויות פרט וכלל מאת ה' צמדה במשקל ולו נתכנו עלילות, וזה רמו ואחכס אזרח בגוים שמדיי היתה זאת וא"כ טענת קבוע ישנה מתחילה ועד סוף ממלכים ועד הנה וכמ"ש צש"ס בדגלי המדבר וכמו

אמרי אמת ימים אחרונים של פסח תרפ"ט

הלוח ואגוסטוס יושב וכו', דבר זה תלוי בעבודת צ"י שכי קביעות הנקודה הפנימית בלב איש ישראל כיתד שלא תמוט כך מתיישב הכסא, וזה שא"י בפקרי עה"פ אליך כשאתי את עיני היושבי בשמים אלמלא אני לא היית יושב בשמים, צש"ס אאזז"ל שהנקודה הפנימית כריכה להיות קבועה וכל קבוע כמחנה על מחנה דמי, גם מי שיש בו יותר פחיתות בכל זאת על ידי הנקודה הקבועה הזו הוא מוסיף קדושה ע"י התעוררות כל שהוא וכן אי' בגמ' לעולם יראה

